

Isteni kisugárzás

2009 július 17. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párfjárt ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Amikor a volt vármegye központjában, Somogyvárott jártam, még nem kezdődött el a rekonstrukció, de a falak által határolt terület mindent elárult a középkori székesegyház valamikori nagyságáról. Elképzelték? gazdagságáról meggyőztek másnap a múzeumban látott és fényképezett román kori kőfaragványok, amelyek fölé könnyű volt odaképzelné a katedrális.

„E magas művészi értékű kőemlékek láttán joggal merül fel a kérdés: mikor és miért kerültek ezek a díszítmények Somogyvárra?” – teszi fel a kérdést Bakay Kornél régész. A választ a francia földről idetelepült bencés szerzetesek adhatják meg, akik az alapítás évétől a XIII. század elejéig éltek és dolgoztak itt, s akik jelentős szerepet játszanak a magyar művelődéstörténetben.

A Somogy vármegye központját képezte, Kupavár nevet viselő honfoglalás kori földvárban – amely ispánsági székhely is volt – I. László király alapított bencés monostort, amelyet Saint-Gilles védőszentje, Szent Egyed tiszteletére szenteltek. Az alapítólevelet László 1091-ben adta ki a saint-gilles-i apát és Teuzo pápai legátus jelenlétében. A kolostoralapítás táján épült fel a monostor temploma: háromhajós, háromapszisos bazilika, amely több évszázadon keresztül fennállt. Az egykori fényes monostor a XVI. század elejére csaknem lakhatatlanná vált, a bazilika elromosodott, 1543–44-ben a török felégette, s ezt követően néhány évtized alatt teljesen elnéptelenedett. A magasan álló falak azonban még századokon át emlékeztettek a múltra. A kolostor területén 1824 óta folynak kutatások. 1896-ban Gerecze Péter végzett ásatást, 1972-től Bakay Kornél folytatott nagyszabású feltárást, amely tisztázta a templom és a kolostor építéstörténetének alapkérdéseit.

Ásatásai alapján tudjuk, hogy „a félköríves szentélyzáródású, háromhajós bazilika kelet–nyugati tengelye közel 60 méter, szélessége 24 méter. Nyugati oldalán két hatalmas torony emelkedett a magasba. Mivel Szent László király ezt szemelte ki temetkezési helyül, nem lepődhetünk meg a templom impozáns méretein és gazdag díszítésén. Az építkezés első periódusából származó kőemlékünk – sajnos – eléggé kisszámú, a megmaradt töredékek azonban önmagukért beszélnek. A hazai és a külföldi párhuzamok alapján (Gyulafehérvár, Chartres stb.) úgy véljük – írja a régész-történész Bakay Kornél –, hogy a Krisztust ábrázoló kő, a sámsonos kövek, az angyalt ábrázoló dombormű a főkáruk timpanonjait ékítették.”

Egy rajzból, vázlatból tudom, hogy ennek a közepén állhatott az a Pantokrátor, amely itt látható. E képtípus jellemzője a keskeny, szakállas arc két jellegzetes, homlokba hulló tincessel. A hagyományos Krisztus-képtípusokat mint Krisztus valóságos képmásait századokon át változatlanul ábrázolták újra és újra, emberré válásának csodálatos, szent bizonyítékaiként. A Pantokrátor-képeken Krisztus ókori szónoki gesztussal emeli fel jobbját, ami a keresztény művészetben az áldás gesztusa is; baljában könyvet tart, az evangéliumot, az isteni ige szimbólumát. „Bizánci hatásra Nyugaton is elterjedt a szakállas Krisztus-ábrázolás – olvasható A keresztény művészet lexikonában. – A XII. századig ennek legfontosabb megjelenési formája az apokalipszisre vezethető vissza. Ezt váltotta fel fokozatosan az emberiség bírójának és megváltójának ábrázolása.” A gótikától kezdve hangsúlyozzák Krisztus alakjának szépségét is. Aquinói Szent Tamás írta: Krisztusban megvolt a testi szépségnek az a magas foka, ami arcának méltóságot s egyszersmind bájt kölcsönzött.

Erről az isteni kisugárzásról szól tehát e kép – miközben én csak egy töredékről és egy romról kívántam szólni. Olyan romról, amely mindannyiunkból tiszteletet vált ki, és örökségünk megbecsülésére szólít.

Móser Zoltán, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS

100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD A trianoni galázatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

